

ราชกิจจานุเบกษา กรุงเทพมหานคร

เล่ม ๑ แผ่นที่ ๒๓ วันอาทิตย์ เดือนสิบเอ็ด ขึ้นสิบค่ำ ปีกาวิปัตศก ๑๒๘๗ หน้าเบอร์ ๓๗๕

สารบัญ

ข้าราชการพระราชพิธีสารท	หน้า	๓๗๕
พระราชพิธีศพสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ	หน้า	๓๗๑
พระวชิราวุธที่วังสุโขทัย	หน้า	๓๗๑
ข่าวภายใน	หน้า	๓๗๕
รายวันเรือเจ้าออก	หน้า	๓๗๖

ข้าราชการพระราชพิธีสารท

วันอังคาร เดือนสิบ แรมสิบสามค่ำ ปีกาวิปัตศก ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งพระราชพิธีสารท เจ้าพนักงานพิธีจะได้จัดการตามพระที่นั่งสุทไธสวรรย์ปราสาทตามเคย แะนิมนต์พระสงฆ์ราชาคณะถานานุกรม ๒๓ รูป ขึ้นไปนั่งยี่อาสน์ณพระที่นั่งสุทไธสวรรย์ปราสาท ตามลำดับ ครั้นเวลาทุ่มหนึ่ง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จออกพระที่นั่งสุทไธสวรรย์ปราสาท ทรงจุดเทียนเครื่องนมัสการเรียบร้อยแล้ว สมเด็จพระวรวงศ์เธอเจ้าจอมน้อยเสด็จขึ้น ครั้นเวลา ๒ ทุ่มเศษ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จออก ทรงจุดเทียนเครื่องนมัสการตามเคย สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์เจ้าอาวาสวัดสุทัศน์ พระอารามหลวงอ่านคำประกาศ แล้วพระสงฆ์ ๓๓ รูปเจริญพระพุทธมนต์ ครั้นเวลา ๕ ทุ่มเศษเสด็จขึ้น ครั้นเวลา ๖ ทุ่มเศษ เจริญพระพุทธมนต์ จบแล้ว

ครั้นรุ่งขึ้นวันพุธ เดือนสิบ แรมสิบสี่ค่ำ เวลาเช้า ๕ โมง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จออกพระที่นั่งสุทไธสวรรย์ปราสาท ทรงจุดเทียนเครื่องนมัสการแล้ว สมเด็จพระวรวงศ์เธอเจ้าจอมน้อยเสด็จขึ้น ครั้นทรงศีลแล้ว ทรงพระราชดำเนินทอดพระเนตรเครื่องโถงเข้ากระยาจก ซึ่งข้าราชการฝ่ายทหารพลเรือนทำกุศลเกล้าฯ ถวาย แล้วจึงไ้ร่เกล้าฯ ให้เจ้าพนักงานโถงเข้ากระยาจกนี้ถวายพระสงฆ์ ๒๓ รูป แลทรงพระราชดำเนินกลับมา ทรงประเคนอาหารบิณฑบาตรพระราชทานพระสงฆ์ ๒๓ รูป พระบรมวงศานุวงศ์ ทรงประเคนแลยฎีกาพระสงฆ์ตามลำดับ ครั้นพระสงฆ์ฉันแล้ว ทรงพระราชดำเนินประทับมุขข้างเหนือ ข้าราชการผู้ใหญ่ผู้น้อยเฝ้าทูลลอองธุลีพระบาท เวลาเที่ยงเสด็จขึ้น ครั้นเวลา ๒ ทุ่มเศษ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จออก ทรงจุดเทียนเครื่องนมัสการตามเคย สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์เจ้าอาวาสวัดสุทัศน์ พระอารามหลวงอ่านคำประกาศ แล้วพระสงฆ์ ๓๓ รูปเจริญพระพุทธมนต์ ครั้นเวลา ๕ ทุ่มเศษเสด็จขึ้น ครั้นรุ่งขึ้นวันพฤหัสบดี เดือนสิบ แรมสิบห้าค่ำ เวลาเช้า ๕ โมงเศษ พระบาทสมเด็จพระเจ้า

อยู่หัว เสด็จออกพระที่นั่งกุฏิมาหาปราสาท ทรงลุกเทียบเครื่องมัตถการ สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ถวายศีล ครั้นทรงศีลแล้วทรงพระราชกำหนดทอกพระเนตรโลเข้ากระษาศ ซึ่งพระบรมวงษานุวงษฝ่ายหน้าทำทูลเกล้าฯ ถวายแล้วโปรดเกล้าฯ ให้เจ้าพนักงานถอดเข้ากระษาศขึ้นจนถวายพระสงฆ์ทั้ง ๓๒ รูป แล้วทรงพระราชกำหนด ถวายขึ้นทรงพระเนตรอาหารบิณฑบาตรพระราชทานพระสงฆ์ พระบรมวงษานุวงษ ก็ทรงพระเนตรปฏิบัติพระสงฆ์การเคยแล้ว พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จประทับมุขด้านเหนือ จำราชการผู้ใหญ่ผู้เฒ่าผู้แก่ของอูลิพระบาท เวลาเที่ยงแล้วเสด็จขึ้น

เวลา ๒ ทุ่มเศษพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จออกทรงลุกเทียบเครื่องมัตถการ ที่พระที่นั่งกุฏิมาหาปราสาทตามเคย พระเจ้าบรมวงษานุวงษออกกรมพระปวเรศวริยาลงกรณ์ ถวายศีล ครั้นทรงศีลแล้ว เจ้าพนักงานกรมพระอาลักษณ์อ่านคำประกาศ แล้วพระสงฆ์ ๓๒ รูปเจริญพระพุทธานต์ ครั้นจบแล้วเวลา ๔ ทุ่มเศษเสด็จขึ้น

ครั้นรุ่งขึ้นวันศุกร์ เดือนสิบเอ็ด ขึ้นค่ำหนึ่ง เวลาเช้า ๕ โมงเศษ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จออกพระที่นั่งกุฏิมาหาปราสาท ทรงลุกเทียบเครื่องมัตถการ แล้วพระเจ้าบรมวงษานุวงษออกกรมพระปวเรศวริยาลงกรณ์ถวายศีล ครั้นทรงศีลแล้วทรงพระราชกำหนด ทอกพระเนตรโลเข้ากระษาศ ซึ่งพระบรมวงษานุวงษฝ่ายหน้าทำทูลเกล้าฯ ถวายแล้วโปรดเกล้าฯ ให้เจ้าพนักงานถอดเข้ากระษาศขึ้นไปถวายพระสงฆ์ จึงทรงพระเนตรปฏิบัติ เข้าไปทรงพระเนตรอาหารบิณฑบาตรพระราชทานพระสงฆ์ พระบรมวงษานุวงษ

ทรงพระเนตร แลปฏิบัติพระสงฆ์ตามลัทธิแล้วโปรดเกล้าฯ ให้เจ้าพนักงานกรมภูษามาตาเชิญพระบรมอัฐิพระอัฐิจากข้างใน พระบรมมหาราชวัง มาขึ้นประดิษฐานบนพระที่นั่งเสด็จกระษาศในพระที่นั่งกุฏิมาหาปราสาท ครั้นพระสงฆ์ ๓๒ รูป วิพระพรฯ ทานแล้วเสด็จกระษาศแล้ว พระบาทสมเด็จพระเจ้า

อยู่หัว เสด็จประทับมุขด้านเหนือพระบรมวงษานุวงษข้างการผู้ใหญ่ผู้เฒ่าผู้แก่ผู้เฒ่าผู้แก่ของอูลิพระบาทโดยลำดับ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานสัญญาบัตร ตั้งให้เสด็จออกเสวยพระศยามิพัทนาการในกรมที่ถนัดคดี ๔๐๐ กับพระราชทานสัญญาบัตร ตั้งให้ย้ายเงินแผ่นดินวงวิจิตรเสวยการ กับที่เทศาภิบาลใหญ่ในกรมทหารรักษาพระบรมมหาราชวัง ถอดคดีวินาศ ๔๐๐ ครั้นสิ้นราชการเวลาเที่ยงแล้วเสด็จขึ้น พระสงฆ์สวดปกรณ์พระบรมอัฐิพระอัฐิ ๕๐๐ รูป แล้วเจ้าพนักงานกรมภูษามาตาเชิญพระบรมอัฐิแลพระอัฐิกลับเข้าในพระบรมมหาราชวัง

วันเสาร์ เดือนสิบเอ็ด ขึ้นสองค่ำ เวลาเช้า ๓ โมงเศษ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จออกทางพระที่นั่งจักรีกรมมหาราชปราสาท ทรงพระที่นั่งราชยาน พร้อมด้วยขบวนตำรวจทหารหน้าทูลเกล้าฯ ไปออกประตูวิเศษ ทูร ประคองทูลเกล้าฯ ไปประทับเทียบพระที่นั่งราชกิจวินิจฉัย เสด็จขึ้นประทับพระที่นั่ง ไชยรม พระที่นั่งราชกิจวินิจฉัย พระบรมวงษานุวงษ แลข้าราชการฝ่ายทหารพลเรือน ผู้เฒ่าผู้แก่ของอูลิพระบาทโดยลำดับ พระเนตรราชเสถียร จึงนำแขกเมืองระแระซึ่งกรมทูลเกล้าฯ เข้ามาทูลเกล้าฯ ถวายแล้ว เจ้าพนักงานเชิญเข้าผู้เฒ่าผู้แก่ของอูลิพระบาท ถวายถวายบังคม ทูลเกล้าฯ ไปเมือง จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ

พระราชทานเงินตราเสียค่าสิ่งของต่าง ๆ มอญ
 ให้ขังอัญมณีที่คารีสาแล ซึ่งคุมเครื่องราชบรรณา
 การเข้ามาของเกล้า ๆ ถวายนี้ ให้นำออกไปพระ
 ราชทานแก่ผู้ว่าราชการเมืองระแวง แต่โปรด
 เลเกล้า ๆ พระราชทานเงินตราเสียค่าขังอัญ
 มณีที่คารีสาแล ถวายกรมการเมืองสงขลาซึ่งนำ
 แยกเมืองเข้ามาขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย ก็นายไพร่
 ทั่วกัน ครั้นเชกเมืองกราบถวายบังคมลาแล้ว
 จึงมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้
 พระวรวงศ์ พระองค์เจ้าประภัสสรุทธการ ซึ่งได้
 รับราชการกรมช่างสิบหมู่ขึ้นสืบ เพราะชงม์แล้ว ให้
 พระวรวงศ์ พระองค์เจ้าเพชรวิเศษฯ ยังกับ
 วรวงศ์กรมช่างสิบหมู่สืบไป ถวายทรงพระกรุณา
 โปรดเกล้าฯ พระราชทานตราตั้งให้มีเทศา
 ยการตมเทศาโดยเปลี่ยนกับ ในกรมทหาร
 รักษาพระองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
 ครั้นสิ้นราชการแล้ว
 รัชกาลที่ ๓ เป็นแขก พระบาทสมเด็จพระ
 เจ้าอยู่หัว ทรงพระราชดำเนิไปยังประทับเรือพระ
 คำนั่งเรือสำเภาที่ท่าราชวรภูมิ เจ้าพนักงานเรือพระ
 คำนั่งใช้จักรแล่นขึ้นไปตามลำน้ำเจ้าพระยา

พระราชพิธีกฐณการศิวศาน

วันจันทร์ เดือนสิบเอ็ด ขึ้นสี่ค่ำ ยี่สิบ
 สิบหก ทรงแสดงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้ง
 พระราชพิธีกฐณการศิวศาน เจ้าพนักงาน
 ทั้งปวงได้จัดตั้งเครื่องพระราชพิธี ขนพระที่นั่ง
 สุโขทัย และนิมนต์พระสงฆ์ ๑๐ รูป
 เจริญพระพุทธมนต์ ครั้นเวลาบ่าย ๕ โมงเศษ
 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระเจ้าลูกเธอ
 พระองค์เจ้าเพชรวิเศษฯ เสด็จออกทรง
 บูชาเทวสถานเครื่องการ ที่พระที่นั่งสุโขทัย
 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ เจ้าพนักงาน

พระอาทิตย์ขึ้นก่อนค่ำประกาศ แล้วพระสงฆ์
 ๑๐ รูปเจริญพระพุทธมนต์ ครั้นจบแล้วพระเจ้า
 ลูกเธอเสด็จกลับ ครั้นรุ่งขึ้นวันอังคาร เดือน
 สิบเอ็ด ขึ้นห้าค่ำ เวลาเช้า ๓ โมงเศษ พระ
 สงฆ์ ๑๐ รูป รับพระราชทานฉันที่ พระที่นั่ง
 สุโขทัยวิชัย แล้วขับพรหมแห่ด้วยวงแหวน
 พระแสงอัญมณีตามพิธีไสยสาทร ครั้นเวลา
 บ่าย ๕ โมงเศษ เจ้าพนักงานได้จัดกระบวน
 แห่ช้างม้าวิเศษพลายพัง เป็นกระบวนลงมา
 รับน้ำพระพุทธมนต์ ที่ท้ายพระที่นั่งสุโขทัยวิชัย
 ตามโบราณราชประเพณี

พระราชทานที่วิสุงคามสีมา

มีพระบรมราชโองการ ประกาศไว้แก่ชนทั้ง
 ปวงว่า ที่เขตรพระอุโบสถวัดบ้านท่าหลวง แขวง
 เมืองวิเศษชัยชาญ ๑๖ วา กว้าง ๑๖ วา
 ขุนรัทนายอำเภอ ถวายราษฎร ได้ให้ถวาย
 บังคมทูลพระกรุณา ขอเป็นที่วิสุงคามสีมา
 พระราชทานพระบรมราชาอนุญาต แต่ฉวันอาทิตย์
 เดือนนี้ แรมสองค่ำ ยี่มีโรงโศก พระพุทธ
 ศาสนกาล ๒๕๒๓ พรรษา

มีพระบรมราชโองการ ประกาศไว้แก่ชนทั้ง
 ปวงว่า ที่เขตรพระอุโบสถวัดเนินมดก
 ตำบลบ้านเพลาศ แขวงเมืองนครไชยศรี โดย
 ยาว ๑๒ วา กว้าง ๘ วา เจ้าอธิการวัน
 ถวายราษฎร ได้ให้ถวายบังคมทูลพระกรุณา
 ขอเป็นที่วิสุงคามสีมา พระราชทานพระบรม
 ราชาอนุญาต แต่ฉวันเสาร์ เดือนสาม ขึ้น
 สิบสี่ค่ำ ยี่มีโรงโศก พระพุทธศาสนา
 ๒๕๒๓ พรรษา

มีพระบรมราชโองการ ประกาศไว้แก่ชน
 ทั้งปวงว่า ที่เขตรพระอุโบสถวัดบางระจัน